

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄ ԶԱՐԴԱՑ ԻՆՏԵՐՅՈՒՆ

ԱՄՅԵԱՆ ԱՊՐԵՆԻՆԻ

ԲՆԱԿԱՆ օրէնք է մարդկութեան իւր ազգը սիրել, և իւր ազգին ծառայել կամ գոնէ ծառայելու աշխատիլն ալ ամեն մէկ անձին վրայ սրբապան պարտաւորութիւն մըն է : Այս պարտաւորութիւնը փոքր ի շատէ ճանաչելովն իսկ, և ներկայ դարուս լուսաւորեալ ազգաց յառաջադիմութեան աւելի ազդու միջոցներէն մէկը լրագրողը ընթերցանութիւնը ընկալուն համարուած ըլլալովն իսկ, ամենասիրելի ազգիս կարեօք չափ ծառայելու փափաքանօք՝ ասկէ մէկուկէս տարի առաջ Նոյեան Աշուտ շաքաւագիրը հրատարակելու ձեռք վարկէնք, կարծելով միանգամայն որ մեր ազգին ալ ուրիշ լուսաւորեալ ազգաց յառաջադիմութեան շաւղին հետեւելու կը փափաքի :

Այսպիսի ձեռնարկութեան մը բազմադիմի դժուարութիւնները մեզի անձանօթ չէին, բայց անոնց յաղթելն ալ դիւրին բան մը կը համարէինք : Ինչու որ Մեծազոր Տէրութեան շնորհօք՝ մեր անձնական օգուտը փնտաւելու կարօտ չըլլալով, և ազգիս օգուտէն զատ նպատակ մը չունենալով, կողմնասէր ըլլալու և այս կամայն կուսակցութեան ծառայելու և միասակար շողորթութիւն ընելու ալ ստիպուած չէինք : Ուստի շահախնդրութենէ և կողմնասիրութենէ ազատ ըլլալովն իսկ, կրնայինք առանց արգելքի պաշտպանել սիրելի ազգերնուս օգուտները, և հետեւաբար յարգող ազգայնոց համակրութեանը արժանանալու յոյսերնիս հաստատ եր :

Ուրախ եմք ըսելու, որ այս յոյսերնիս պարապը չէլաւ, և գտնուեցան բաւական ուսումնասէր ու գիտնական անձինք որոց պաշտպանութեամբ՝ առաջին տարին Քրիստոսեան Ժամանակէն եւ աշխարհիկէն աւելի բան մը չէ իրենց անելով, գոհութեամբ շարունակեցինք մեր ձեռնարկութիւնը :

Այս թէպէտ, ինչպէս որ յարգող հասարակութեան յայտնի է, երկրորդ տարւոյն սկիզբէն՝ այսինքն մարտ ամսէն հետէ Բարձրագոյն դուռը ունեցած զբաղմունքնիս աւելի ծանրանալով՝ մեզի բաւական ժամանակ չէին տար Նոյեան Աշուտ կանոնաւոր հրատարակմանը պէտք եղած հոգատարութիւնը ընելու, բայց և այնպէս մեր ազգասիրութիւնը և ազգասէր աղաներուն կողմէն մեզի ցուցուած համակրութեան համար մեր երախտագիտութիւնը ստիպեցին զմեզ մեր հանգստեան համար մնացած կարծ ժամերն ալ զոհելու, քան թէ ի սէր ազգիս մեր յանձնառու եղած ձեռնարկութիւնը անկատար ձգելու :

Բայց երբոր տեսանք որ քանի մի ազգասէր ճանչցուած երեւելիք օտարասիրութենէ անտախտի պատիւ սպասելով, կամ թէ ազգին թշնամիները սիրելու ազգասիրութիւն համարելով, ապերախտ օտարացեալներուն առատ ձեռնառնութիւններ կ'ընեն և այսպիսի ձեռնառնութիւնները հոյ ուսումնականաց ընելը աւելի պատուարժան և օգտակար է ըսելնուս համար՝ յիշեալ երեւելիները սրտնեղելով մինչեւ անգամ Նոյեան Աշուտ առաջին և երկրորդ տարւան ըստարագրութեան գինը չի վճարելու քարեհանգան :

Երբոր տեսանք որ ազգիս բարոյական վիճակին խղճութիւնը օրինաւոր ապացոյցներով յարգող հասարակութեան իմացունելուս և նոյն ցաւալի վիճակը լաւցընելու միջոցները ձեռք բերելու յուսով՝ անառատ ազգասիրութեամբ դիւրակատար առաջարկութիւններ ընելուս համար՝ «մանկ իրենց սքեղան պաշտօնին համաձայն» ազգիս վրայ խղճալու և ժամանակին յարմար բարի անօրէնութիւններ ընելու տեղը, չեմք գիտեր ի՞նչ անխմանալի խղճիւ սրտնեղելով՝ մինչեւ անգամ իրենց ձեռք չի հաստատուած Նոյեան Աշուտ հրատարակումը (եթէ դժբաղդաբար ձեռքերնուս գար) խախտելու անյաշող խորհուրդներ ըրին :

Երբոր տեսանք որ մեր ի սէր ազգիս յանձնառու եղած ծանր և անշահախնդիր աշխատութիւնն իսկ այսպէս օրէ օր կը դառնանար և թանկագին ժամանակնուս կորուստը և մեր քաջածանախգոտութիւնները պարապը ելելէն զատ անոնցմէ աւելի նիւթական կորուստներ ալ ընելու սկսանք (ինչու որ

Նոյեան Աշուտ ընթերցողներէն շատերը ստորագրութեանց գիները չէին վճարեր) :

Այն ժամանակ աւելի ընտիր համարեցինք շաքաւագրիս հրատարակումը մեր յօժար և ազատ կամօք առ այժմ դադարեցնել, քան թէ առաջադրուած եւ ուսմեայ պայմանաժամը լրացնելու աշխատելով՝ մեր վնասները ծանրացընել :

Եթէ այս որոշումնիս, այսինքն ապերախտութեան ծառայելու անձնառնութիւնէն ետ քաշուելն իսկ ախտաւոր պատճառ մը ունիմք, միայն ան է որ ճշմարիտ ազգասէր ամիրաներու և աղաներու կողմէն մեզի ցուցուած համակրական սիրոյն փոխարէն բաւական շնորհակալութիւն չի կրցանք ցուցընել, և Նոյեան Աշուտ չի դադարեցընելուս համար ըրած փափաքնիս չի կրցանք կատարել :

Այսպիսի արժանագով անձինքներէն խոնարհաբար ներողամտութիւն խնդրելով, կ'աղաչեմք որ իրենց ազգասիրական ձեռնառնութիւնը միւս ազգային լրագրող յարատեւութեանը համար չի խնայեն, և անոնց օգուտը չի ճանչցողներուն ալ ճանչցունելու խնամք տանին : Այս վերջիններն ալ թող բարեհաճին մտածելու թէ առ այժմ միայն լրագրող միջոցաւ մեր ազգին վիճակը լաւանալու յոյս կայ և ըստագրապետաց աշխատանքն ու ծախքը (մենք փորձով գիտենք և կը խոստովանիմք) խիստ ծանր են, և թէ երբոր մենք որ լրագրէն ապրուստ ձարելու հոգը չունենալով մեծ միաս ըրինք, որչափ աւելի օգնութեան կարօտ են այն աշխատասէր լրագրապետները որ անով իրենց ապրուստն ալ պիտի հոգան :

Մէկ բան կը մնայ մեզի Նոյեան Աշուտ յարգող ըստարագրողներուն ծանուցանել :

Անոնցմէ կան «մանկ» որ տարեկան ստորագրութեան գինը վճարած են ու միայն վեց ամսուան լրագիր ըստացած են, շաբէն ալ կան որ վեց ամսուան լրագիր ըստացած են՝ ու ամենեւին ստակ մը վճարած չեն :

Ինչպէս որ տարեկան վճարողները վեց ամսական դրամը ետ պահանջելու կամ նոյն ժամանակուան համար լրագիր մը ստանալու իրաւունք ունին, այնպէս ալ ամենեւին ստակ չի վճարողները՝ բանուած վեց ամսոց ստորագրութեան գինը հատուցանելու պարտաւոր են :

Այս մասին Մանկ պատուական լրագրին յարգող խմբագիր — Տնօրէնին հետ կարգադրութիւն մը ըստ ըլլալով, Նոյեան Աշուտ տարեկանը վճարող յարգողները կը հրաւիրեմք որ իրենց անդորրագիրը զըրկեն Վախտի խանի վերի գին Լաւրէր խանը Նոյեան Աշուտ տարանը Պարոն Սուբէն Բիւրքճեանին ցուցընեն և այն տեղ իմացունեն թէ չի բանուած վեց ամսոց համար ստակնին ետ կ'ուզեն, կամ թէ Նոյեան Աշուտ տեղ Մանկ լրագիրը ընդունելու կը բարեհաճին :

Որովհետեւ այս հրաւերնիս մեր վնասները ծանրացունելու է, արդար իրաւամբ կը պահանջեմք որ Նոյեան Աշուտ ստորագրութեան գինը չի վճարողները բանուած վեց ամսականը հատուցանեն : Իսկ անոնք որ Մանկ լրագրին ստորագրուած չեն ու կը հաճին ընդունելու զայն Նոյեան Աշուտ տեղ, թող մնացեալ վեց ամսոց համար յիշեալ պատուական լրագիրը ընդունին ու տարեկանը անոր յարգող խմբագրին վճարեն : Այսպիսիներուն քանի մի օրէն վեցամսեայ անդորրագիր պիտի զոհեմք, և կը խնդրեմք որ կամ անմիջապէս վճարեն զայն, և կամ մնացեալ վեց ամսոց համար Մանկ ստորագրութեամբ, տարեկանը անոր խմբագրին վճարելու յանձնառու ըլլալին իմացունեն : Կը յուսեմք որ այս իրաւացի պահանջմունքնիս արդարաւորաբար վճարելու կը կատարեն, և մէկ կամ միւս կերպիւ պարտքերնին վճարել չուզելով՝ անուննին հրատարակելու և վարմունքնին բարեմիտ ազգին դատողութեանը յանձնելու ցաւալի պարտաւորութեան մէջ չեն թողուր զմեզ :

Աստուծոյ օգնութեամբ 1853 :